

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2019 m. rugpjūčio mėn. 7 d. Nr. 4D-2019/1-656
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Inspekcija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo 2019-04-23 prašymą.

2. Pareiškėjas skunde pažymėdamas, kad Inspekcija „sistemiškai vengia pateikti paaiškinimus apie tyrimo ir (ar) patikrinimo arba skundo dalyką, suteikti konsultacijas naudodama tariamo „nesutikimo su sprendimu“ (ar panašų) argumentą, kaip neva pagrįstą dingstį atsakymams nepateikti (nors įstatymai tokios išimties nenumato) arba pateikiant į klausimų turinį neatliepiančius raštus“ (šios ir kitos citatų kalba netaisyta). „Dėl tokio neveikimo [...] [Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius] jau yra pasisakęs [2019-03-26] pažymoje Nr. 4D-2019/1-353 [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – Pažyma], tačiau Inspekcija ir toliau ignoruoja Pareiškėjui ADTAI [Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas], BDAR [2016-04-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB] numatytas teises bei vengia atlikti Inspekcijai priskirtinas pareigas“, nurodo:

2.1. „2019-04-23 dieną kreipiausi į Inspekciją el. paštu [...] dėl sprendimo 2019-04-19 Nr. 3R-341 [toliau citatose ir tekste vadinama – Sprendimas], aiškiai nurodydamas, kad „prašau Inspekcijos pateikti atsakymus, tuo nesiekdamas pakeisti paties Sprendimo“. Raštu pateikiau paaiškinimus (ADTAI 17 str. 2 dalies 2 punktas), prašiau atsakyti į 5 klausimus, su tikslu gauti paaiškinimą / medžiagą apie atliktą tyrimą (ADTAI 17 str. 2 dalies 1 ir 4 punktai, BDAR 57 str. 1 dalies e punktas) ir gauti konsultaciją (ADTAI 11 str. 2 dalies 1 punktas, BDAR 57 str. 1 dalies e punktas)“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas);

2.2. Inspekcija „pateikė raštą 2019-05-21 Nr. 2R-2460 (2.13) [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – Atsakymas], kuriame, manytina, siekiant pateisinti neatsakymą į klausimus, – tradiciškai teigia, kad „Jūs šiuo prašymu, klausimu forma ginčijate Sprendimą“, nors jokio ginčo nebuvo ir nesutikimo su Sprendimu nebuvau išsakęs – aiškiai pabrėžiau, kad nesiekiu pakeisti Sprendimo. Pažymėtina, kad Inspekcija nurodė, kad atsižvelgė „į kiekvieno skundo tyrimo metu nustatytas skirtingas aplinkybes“, bet konkrečiai taip neįvardino tariamų „Skirtingų aplinkybių“, lėmusių skirtingus sprendimus, nors būtent to prašiau. Manau, kad Inspekcija tinkamai neatsakė nei į vieną klausimą, o toks Inspekcijos neveikimas pažeidžia mano teises į gerą viešą administravimą.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių: „išnagrinėti šį skundą ir pateikti pažymą“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Prašyme nurodyta:

4.1.1. „Susipažinau su Sprendimu ir, remiantis ADTAĮ 17 str. 2 dalies 1 ir 2 punktais, prašau Inspekcijos pateikti atsakymus, tuo nesiekdamas pakeisti paties Sprendimo“;

4.1.2. „BDAR 12 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad, kai duomenų valdytojas turi pagrįstų abejonių dėl prašymą pateikusių fizinio asmens tapatybės, duomenų valdytojas gali paprašyti pateikti papildomos informacijos, reikalingos norint patvirtinti duomenų subjekto tapatybę. Taigi, jei yra kokių abejonių, tam, jog užtikrinti duomenų subjekto teises pagal BDAR 15 straipsnio dalį, gavus duomenų subjekto prašymą susipažinti su duomenimis, Bendrovė turėtų tokius duomenis pateikti ar paprašyti patikslinti trūkstamą informaciją; arba atsisakyti pateikti, nurodant priežastis. Primenu analogišką sprendimą – 2019-04-16 Nr. 3R-318(2.13-1) [toliau citatose ir tekste vadinama – Sprendimas-2] dėl mano teisės susipažinti su asmens duomenimis (BDAR 15 straipsnis)“:

4.1.2.1. „Atsakyme pateikti tiesos neatitinkantys teiginiai“: „1. „[...] niekaip nesiejo ir neturėjo pagrindo sieti su jo [...] [uždarnosios akcinės bendrovės duomenys žinomi; toliau vadinama – Bendrovė] elektroniniu laišku, siūstu elektroninio pašto adresu <...>“; 2. „[...] Pareiškėjas savo pretenzijoje nenurodė, kad jis yra <...> adreso abonentas, todėl Bendrovė šios pretenzijos neturėjo pagrindo sieti su bendrovės elektroniniu laišku, siūstu elektroninio pašto adresu <...>“; 3. „Bendrovė pagal gautą pretenziją ir elektroninio pašto adresą <...> Pareiškėjo tapatybės vienareikšmiškai nustatyti negalėjo, todėl Bendrovė neprivalėjo tenkinti Pareiškėjo reikalavimo pateikti informaciją apie jo asmens duomenų tvarkymą (kaip tai numato BDAR 15 straipsnio 1 dalis).“ 4. Sprendime toks teiginys: „Pažymėtina, kad Pareiškėjas savo pranešime-pretenzijoje nenurodė, kokiais konkrečiais jo kontaktais (elektroninio pašto adresais) turėtų būti nutraukta tiesioginė rinkodara“;

4.1.2.2. „Mano skundo priede buvo pridėtas priedas – pretenzijos pažeidėjui originalas, kuriame buvo matyti ne tik pretenzija, mano vardas ir pavardė, bet ir žemiau, tame pačiame pranešime, – pacituotas bendrovės tiesioginės rinkodaros pranešimas, kuriame taip pat AIŠKIAI MATOSI, jog yra nurodytas el. pašto adresas – <...> (taip pat data, siuntėjas ir laiško pavadinimas), į kurį buvo siūstas bendrovės pranešimas. Mano pretenzijoje taip pat yra nurodytas „Atsakyti“ („reply-to“) adresas <...> [...]. Taigi, darytina išvada, jog Bendrovė pateikė Inspekcijai klaidingus ar melagingus parodymus, galimai nepilną mano pretenzijos el. laišką – be bendrovės cituoto tiesioginės rinkodaros pranešimo tame pačiame laiške, kuriame aiškiai matyti, kad pretenzija yra dėl konkretaus tiesioginės rinkodaros pranešimo, siūsto el. paštu <...>. Bendrovė patvirtino, kad mano pretenziją su nurodytu vardu ir pavarde gavo, tačiau manęs jokių papildomų duomenų neprašė (apskritai, nesikreipė), taigi nepasinaudojo BDAR 12 straipsnio 6 dalimi“;

4.1.2.3. „1. Klausimas. Prašau atsakyti, ar Bendrovė pateikė pilną mano pretenzijos el. laišką, kuriame matyti, kad pretenzija yra dėl Bendrovės pranešimo, siūsto į <...>? Tuo atveju, jei Bendrovė pateikė nepilną pranešimą, nuslėpdama dalį svarbios informacijos, manau, kad taip buvo siekiama sutrukdyti Inspekcijai vykdyti jos funkcijas. Prašau paaiškinti, kokių veiksmų ketinate dėl to imtis? 2. Klausimas. Prašau atsakyti, ar Bendrovė pateikė duomenų, kad pasinaudojo BDAR 12 straipsnio 6 dalimi ir mėgino patikslinti trūkstamus duomenis (jei jiems trūko) dėl mano teisės pagal BDAR 15 straipsnio dalį įgyvendinimo? 3. Klausimas. Prašau atsakyti, kodėl Inspekcija nurodo melagingus teiginius (teiginiai Nr. 2, 3), kurie prieštarauja faktinėms aplinkybėms – mano skundo priedo turiniui (pretenzija bendrovei [...]), kuriame aiškiai matyti nurodytas adresas. Prašau atsakyti, ar Bendrovė pateikė duomenų, kad pasinaudojo BDAR? Kaip ketinate dėl to pasielgti? 4. Klausimas. Prašau paaiškinti, kodėl ankstesniam Sprendimui-2 turėjo įtakos tai, kad Bendrovė nepasinaudojo BDAR 12 straipsnio 6 dalimi ir skundas dalimi dėl teisės susipažinti su asmens duomenimis buvo pripažintas pagrįstu, tuo tarpu dėl analogiškų aplinkybių (2019-04-19 [...]), kai bendrovė taip pat nepasinaudojo BDAR 12 straipsnio 6 dalimi, atmetate mano skundą toje pat

dalyje (dėl teisės pagal BDAR 15 straipsnio dalį)? Abiem bendrovėms buvo pateiktos identiškos pretenzijos su mano vardu ir pavarde, su pacituotais jų tiesioginės rinkodaros pranešimais, kuriuose matosi pranešimo gavėjas į <...>. Prašau nurodyti konkrečius faktinių aplinkybių (ar kitus) skirtumus, kurie lėmė skirtingus sprendimus dėl šių skundų. [...]. 5. Klausimas. Atsižvelgiant į Jūsų teiginius (Nr. 2, 3, 4), susidaro įspūdis, kad asmens teisės galimai gali būti ribojamos, jei asmuo: 1) nenurodo konkretaus kontakto, kuriuo tiesioginė rinkodara turėtų būti nutraukta, 2) kreipiasi ne iš to paties kontakto, kaip tiesioginės rinkodaros pranešimas siųstas. Prašau paaiškinti, ar išties taip yra ir kokiais teisės aktais tuomet remiatės? Jei taip nėra, prašau paaiškinti, kodėl Inspekcija taip jau labai „pažymi“, kad nenurodo konkretaus kontakto, bei kokia tuomet teiginio Nr. 4 prasmė ir įtaka sprendimui?“

4.2. Atsakyme pažymėta:

4.2.1. *„Susipažinus su Prašymo turiniu nustatyta, kad Jūs šiuo Prašymu, klausimu forma ginčijate Sprendimą. Pažymime, kad, Jums nesutinkant su Inspekcijos Sprendimu, šį Sprendimą Jūs turite teisę apskųsti teismui. Sprendimo apskundimo tvarka Jums buvo išaiškinta šiame Sprendime“;*

4.2.2. „Taip pat informuojame, kad Bendrovės įgaliotas atstovas 2019-05-17 raštu (Inspekcijos reg. Nr. 1R-3105(2.13)) informavo Inspekciją, kad Sprendimas bus skundžiamas teismui“;

4.2.3. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Prašyme nurodytais atvejais sprendimai (Sprendimas ir Sprendimas-2) priimti atsižvelgiant į kiekvieno skundo tyrimo metu nustatytas skirtingas aplinkybes, kurios išdėstytos Jums pateiktuose sprendimuose.“

5. Pažymoje dėl Inspekcijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant Pareiškėjo 2019-02-18 kreipimąsi elektroniniu paštu ir 2019-03-15 raštu Nr. 2R-1348(2.13.) teikiant Pareiškėjui atsakymą, buvo:

5.1. konstatuota: „Tyrimo metu nustatyta, jog Inspekcija, 2019-02-07 gavusi Pareiškėjo 2019-02-07 skundą dėl Europos Parlamento biuro Lietuvoje darbuotojų veiksmų, susijusių su asmens duomenų galimais pažeidimais rinkodaros srityje, ir susipažinusi su jo turiniu bei vadovaudamasi pirmiau minėtomis ADTAI 27 straipsnio 1 dalies 2 punkto teisės normomis, 2019-02-18 priėmė sprendimą „Dėl X 2019-02-07 skundo“ Nr. 3R-152(2.13-1.), kuriuo nusprendė atsisakyti nagrinėti minėtą Pareiškėjo skundą kaip nepriklausantį Inspekcijos kompetencijai ir pasiūlyti Pareiškėjui kreiptis į Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūną [...]“; „Be pirmiau nurodytų funkcijų, remiantis Inspekcijos nuostatų 11.2 punkto nuostatomis, Inspekcija turi pareigą nagrinėti asmenų prašymus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo [toliau vadinama – VAĮ] nustatyta tvarka. [...]. Visų pirma pažymėtina, jog Seimo kontrolierius, tyrimo metu įvertinęs Pareiškėjo 2019-02-18 kreipimosi turinį, nustatė, jog jis savo esme laikytinas prašymu, kaip tai reglamentuojama VAĮ 2 straipsnio 14 dalyje [...], todėl jo nagrinėjimui taikytinos aktualios Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo [toliau citatose ir tekste vadinama – TGĮ], VAĮ, Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) teisės normos. [...]. Kadangi Inspekcija priėmė sprendimą atsisakyti nagrinėti Pareiškėjo 2019-02-07 skundą kaip nepriklausantį Inspekcijos kompetencijai, Pareiškėjas 2019-02-18 kreipėsi į Inspekciją, prašydamas pateikti su sprendimu susijusią papildomą informaciją (paaiškinimus) dėl ADTAI įstatymo 27 straipsnio 2 dalies nuostatų vykdymo (įgyvendinimo) Pareiškėjo 2019-02-07 skundo atžvilgiu [...]. Tyrimo metu Seimo kontrolierius nustatė, jog Inspekcija, 2019-03-15 raštu Nr. 2R-1348(2.13) teikdama atsakymą Pareiškėjui į jo 2019-02-18 prašymą, nesivadovavo išsamumo principu ir nenurodė visų šio prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusių aplinkybių ir konkrečių teisės aktų nuostatų, kuriomis rėmėsi vertindama prašymo turinį, t. y., neinformavo, ar Inspekcija persiuntė (ir, jeigu taip, tai kada) Pareiškėjo skundą nagrinėti kitai institucijai, nepateikė informacijos, ar planuoja (ir, jeigu taip, tai kada) tai atlikti, nepaaiškino, dėl kokių konkrečių priežasčių ir kokiais teisės aktais vadovaujantis nepersiuntė 2019-02-07 skundo nagrinėti kitai institucijai (jeigu nepersiuntė ir (ar) neplanuoja

persiųsti). [...]. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Inspekcija nepateikė Pareiškėjui jo 2019-02-18 kreipimesi prašomos informacijos ir Inspekcijos pareigūnų veiksmai, susiję su Pareiškėjo 2019-02-18 kreipimosi nagrinėjimu bei atsakymo teikimu, skundo tyrimo atveju laikytini buvę netinkamais, dėl to buvo pažeista Pareiškėjo teisė į gerą viešąjį administravimą“;

5.2. rekomenduota Inspekcijai: „pagal kompetenciją pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjo 2019-02-18 kreipimąsi elektroniniu paštu ir pateikti Pareiškėjui išsamų bei motyvuotą atsakymą (Seimo kontrolieriui pateikti atsakymo kopiją)“; „imtis priemonių, jog ateityje, Inspekcijai gavus asmenų kreipimuisis, atsakymai jiems būtų teikiami pagal kreipimūsi turinį, laikantis išsamumo, gero administravimo principų“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Rekomendacija).

6. Inspekcija, informuodama Seimo kontrolierių apie Rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus, 2019-05-14 raštu pateikė kartotinį motyvuotą atsakymą Pareiškėjui, tačiau nepateikė informacijos, kokių priemonių ėmėsi, kad „ateityje, Inspekcijai gavus asmenų kreipimuisis, atsakymai jiems būtų teikiami pagal kreipimūsi turinį, laikantis išsamumo, gero administravimo principų“.

7. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Inspekciją, prašydamas pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjo skunde nurodytų Inspekcijos veiklos aplinkybių. Kartu prašyta paaiškinti, kaip Inspekcija vykdo ADTAĮ nustatytą duomenų subjektų konsultavimo funkciją; ar šiuo atveju ji buvo vykdoma, jeigu ne – nurodyti priežastis, paaiškinti, ar teisės aktuose yra nustatyta, jog Inspekcijai priėmus sprendimą atitinkamu klausimu konsultavimo funkcija nevykdoma, kaip šiuo atveju Inspekcija įgyvendino ADTAĮ nustatytą Pareiškėjo teisę „gauti paaiškinimus apie tyrimo ir (ar) patikrinimo arba skundo nagrinėjimo dalyką ir pagrindą“.

Taip pat pateiktas prašymas paaiškinti, ar teisės aktuose yra nustatyta, jog Inspekcijai priėmus sprendimą atitinkamu klausimu ši pareiškėjų teisė neįgyvendinama, kaip šiuo atveju buvo įgyvendinti BDAR reikalavimai (kaip skunde nurodo Pareiškėjas – 57 straipsnio 1 dalies e punktas), be to, kartu informuojant apie Rekomendacijos dalies – „imtis priemonių, jog ateityje, Inspekcijai gavus asmenų kreipimuisis, atsakymai jiems būtų teikiami pagal kreipimūsi turinį, laikantis išsamumo, gero administravimo principų“ – nagrinėjimo rezultatus; pateikti Pareiškėjui atsakymus į jo Prašyme iškeltus 5 klausimus arba atsisakymą pateikti atsakymus į 5 klausimus, teiginį, pacituotą šios pažymos 4.2.1 papunktyje papildomai motyvuoti tiek faktinėmis aplinkybėmis, tiek konkrečių teisės aktų reikalavimais, kuriais remiantis buvo konstatuota, kad Pareiškėjas Prašymu ginčija Sprendimą (pvz., leidžiančiais Inspekcijai tam tikrais atvejais nevykdyti konsultavimo funkcijos, neįgyvendinti Pareiškėjo teisės gauti paaiškinimus ar pan.), informuoti, ar Bendrovė dėl Sprendimo kreipėsi į teismą; jeigu taip – pateikti kreipimosi kopiją, ir kt.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

8. Iš Inspekcijos Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

8.1. „Vadovaujantis Inspekcijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-09-25 nutarimu Nr. 1156 [...] [toliau citatose ir tekste vadinama – Nuostatai], 11.1 punktu, Inspekcija nagrinėja asmenų skundus ir pranešimus ADTAĮ, Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų vykdam policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nuostatų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir privatumo apsaugą, nustatytais atvejais, ADTAĮ nustatyta tvarka, tarptautinėse sutartyse nustatytais atvejais ir tvarka, pagal juos tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą ir priima sprendimus dėl asmens duomenų tvarkymo pažeidimų. Vadovaujantis Nuostatų 11.5 punktu, Inspekcija teikia konsultacijas duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir tvarkytojams, kitiems asmenims dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, taip pat rengia metodines rekomendacijas dėl asmens duomenų apsaugos ir asmens duomenų tvarkymo ir

privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje, jas viešai skelbia Inspekcijos interneto svetainėje. Vadovaujantis ADTAĮ 11 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Inspekcija teikia duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams konsultacijas dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, taip pat rengia metodines rekomendacijas dėl asmens duomenų apsaugos ir jas viešai skelbia savo interneto svetainėje.

Pažymėtina, kad Konsultavimo Inspekcijoje tvarkos aprašo, patvirtinto Inspekcijos direktoriaus 2019-03-08 įsakymu Nr. 1T-34 (1.12E) [toliau citatose ir tekste vadinama – Aprašas] 2 punktas numato, kad Aprašas nesusijęs su asmenų skundų ir prašymų registravimu, nagrinėjimu ir atsakymų rengimu pagal VAĮ, išskyrus šio įstatymo 36³ straipsnį, ir TGĮ nuostatas. Aprašo tikslas – nustatyti konsultacijų rengimo, teikimo duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams, išskyrus visuomenės informavimo priemonių atstovus, tvarką, siekiant užtikrinti tinkamą ir vienodą teisės aktų nuostatų, susijusių su asmens duomenų ir privatumo apsauga, taikymo aiškinimą pagal Inspekcijos kompetenciją. Taigi, įvertinus teisinį reglamentavimą, Inspekcijos vykdoma konsultavimo funkcija nėra susijusi su Inspekcijos priimtais sprendimais išnagrinėjus skundus“;

8.2. „Pareiškėjas Prašymu kreipėsi ne konsultacijos, o klausimų forma ginčijo Inspekcijos Sprendimą. Atkreipiame dėmesį, kad Pareiškėjas Prašyme aiškiai nurodė, kad visi klausimai yra siejami su Sprendimu. Asmuo nesutikdamas su Inspekcijos sprendimu vadovaujantis BDAR 78 straipsnio 1 dalimi ir ADTAĮ 31 straipsnio 5 dalimi turi teisę jį skusti teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

„Inspekcija Atsakymu Pareiškėjui nurodė, kad susipažinus su Pareiškėjo prašymo turiniu nustatyta, kad Pareiškėjas klausimų forma ginčijo Sprendimą, todėl jam buvo pakartota jo teisė skusti Inspekcijos sprendimą“;

8.3. „Inspekcija Pareiškėjo Prašymą gavo 2019-04-23, Inspekcijos registracijos Nr. 1R-2509(2.13.). Pareiškėjui atsakymas pateiktas 2019-05-21 Atsakymu nepraleidus Taisyklių 25 punkte nustatyto 20 darbo dienų termino“;

8.4. „Inspekcija, rengdama Atsakymą, laikėsi pozicijos, kad Inspekcija yra nepriklausoma institucija, kuri savo nuožiūra pati renkasi priemones ir būdus, kuriais vadovaujantis renkama ir tikrinama skundų tyrimui aktuali informacija. Inspekcijos veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo atliekant savo funkcijas principais.“

„Inspekcija, atlikdama BDAR nustatytas priežiūros institucijos užduotis ir ADTAĮ jai nustatytas funkcijas bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma. Jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų (ADTAĮ 8 straipsnio 2 dalis). ADTAĮ 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Seimo nariai ir kiti pareigūnai, politinės partijos ir politinės organizacijos, asociacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys neturi teisės Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, jos vadovui, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, daryti jokio politinio, ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio. Kišimasis į Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklą užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę.“

„Inspekcijos nuomone, Pareiškėjo reikalavimas pasiaiškinti dėl priimtų sprendimų, nurodymas, kaip konkrečiai turi būti ištirtas jo skundas, kokius konkrečiai veiksmus Inspekcija turi atlikti, sąmoningas vengimas, žinant kaip yra skundžiami Inspekcijos sprendimai, jeigu su jais nesutinkama, juos ginčyti jam nurodyta ir teisės aktuose nustatyta tvarka, vertintinas kaip nuolatinis psichologinis spaudimas valstybės tarnautojams ir kišimasis į Inspekcijos veiklą, kuris yra nesuderinamas su Inspekcijos veiklos nešališkumu, t. y. vienu iš pagrindinių jos veiklos ir viešojo administravimo principų“;

8.5. „ADTAĮ 17 straipsnis reglamentuoja skundžiamo asmens ir pareiškėjo teises ir pareigas. Vadovaujantis ADTAĮ 17 straipsnio 2 dalies 1 punktu, [...] pareiškėjas [...] turi teisę gauti paaiškinimus apie tyrimo ir (ar) patikrinimo arba skundo nagrinėjimo dalyką ir pagrindą. **Šia teise Pareiškėjas turi teisę naudotis skundo nagrinėjimo metu** kaip tai numatyta ADTAĮ 17 straipsnio 1 dalyje. Pareiškėjo **Prašymas pateiktas jau pabaigus skundo nagrinėjimo procedūrą.**

Inspekcija priėmė Sprendimą dėl Pareiškėjo 2019-02-23 skundo, kuriuo nusprendė 2019-02-23 skundą pripažinti pagrįstu dalyje dėl Pareiškėjui siūsto 2019-02-12 tiesioginės rinkodaros pranešimo, tačiau atmetė Pareiškėjo skundą dalyje dėl Pareiškėjo, kaip duomenų subjekto, teisės susipažinti su duomenimis. Inspekcijos nuomone, sprendime aiškiai nurodytas skundo dalykas, kuris be jokios abejonės yra žinomas ir pačiam Pareiškėjui (nėra jokių faktinių ar juridinių aplinkybių, kurios leistų abejoti Pareiškėjo gebėjimu suvokti dėl ko jis yra pateikęs skundą) ir taip pat nurodytas ir skundo pagrindas“;

8.6. „Atsakant į klausimą, kaip Inspekcija įgyvendino BDAR reikalavimus (BDAR 57 straipsnio 1 dalies e punktą) informuojame, kad ši Pareiškėjo minima nuostata išimtinai sietina su Pareiškėjo teisėmis asmens duomenų tvarkymo srityje. **Šiuo konkrečiu atveju, Pareiškėjas pageidavo gauti atsakymus į klausimus susijusius su priimtu Sprendimu, o ne gauti informaciją apie naudojimąsi BDAR numatytomis jo kaip duomenų subjekto teisėmis**“;

8.7. „Inspekcija laikosi [...] Rekomendacijos. Pareiškėjui Atsakymas pateiktas nepraleidus Taisyklių 25 punkte nustatyto 20 darbo dienų termino. Pareiškėjui buvo atsakyta atsižvelgiant į jo Prašymo turinį. Kaip jau buvo nurodyta aukščiau **Pareiškėjo Prašymas yra susijęs su Inspekcijos Sprendimu, o ne su Inspekcijos vykdoma konsultavimo funkcija ir Pareiškėjo teisių įgyvendinimu pagal ADTAI 17 straipsnio 2 dalį**“;

8.8. „Inspekcijos nuomone, Pareiškėjui buvo atsakyta tinkamai, nes tai, kad nebuvo atsakyta į kiekvieną Pareiškėjo klausimą detaliai, nereiškia, kad Pareiškėjui buvo pateiktas netinkamas atsakymas. Inspekcija ėmėsi visų priemonių skundai iširti, atliko išsamų tyrimą ir ištyrus gautus rezultatus priėmė atitinkamą Sprendimą“;

8.9. „Inspekcija Atsakymu informavo Pareiškėją, kad Bendrovės įgaliotas atstovas [...] informavo Inspekciją, kad Sprendimas bus skundžiamas teismui. Inspekcija 2019-05-29 gavo Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019-05-28 nutartį [...], kurioje nurodyta, kad Bendrovė pateikė skundą dėl Sprendimo panaikinimo dalyje, kurioje Pareiškėjo 2019-02-23 skundas pripažintas pagrįstu dalyje dėl jam siūsto 2019-02-12 tiesioginės rinkodaros pranešimo bei dalyje dėl nurodymo, pateikto Bendrovei. Inspekcija 2019-06-13 raštu [...] Vilniaus apygardos administraciniam teismui pateikė atsiliepimą į Bendrovės skundą. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punktu, atsisakoma nagrinėti skundą, jeigu skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba nagrinėjamas teisme.“

„Inspekcijos Sprendime buvo išsamiai išdėstytos skundo tyrimo metu nustatytos aplinkybės, sprendimas buvo priimtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, todėl, Inspekcijos vertinimu, Pareiškėjo kreipimasis yra ne kas kita kaip piktnaudžiavimas savo teisėmis, įvertinant tai, kad Inspekcija jau ne kartą raštu yra nurodžiusi, kad tokius paklausimus vertina kaip sprendimų ginčijimą klausimų formą. Tai žinodamas Pareiškėjas siekdamas efektyviai ginti savo teises (jeigu jam atrodo, kad Inspekcijos Sprendimas nepagrįstas ar įtaria Inspekciją neveikimu), turi teisę kreiptis į teismą.“

***Tyrimui reikšmingos Europos Sąjungos teisės aktų,
Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų
nuostatos***

9. Europos Sąjungos teisės akto – 2016-04-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (BDAR) 57 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „1. Nedarant poveikio kitoms pagal šį reglamentą nustatytoms užduotims, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje: [...] e) bet kurio duomenų subjekto prašymu suteikia jam informaciją apie naudojimąsi šiame reglamente nustatytomis jo teisėmis ir prireikus tuo tikslu bendradarbiauja su kitų valstybių narių priežiūros institucijomis; [...]“

10. Įstatymai

10.1. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (ADTAI):*

10.1.1. *8 straipsnis* – „1. Inspekcija yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga. [...]. 2. Inspekcijos veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo atliekant savo funkcijas principais. Inspekcija, atlikdama Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis ir šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma. Jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų. 3. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, Lietuvos Respublikos Seimo nariai ir kiti pareigūnai, politinės partijos ir politinės organizacijos, asociacijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys neturi teisės Inspekcijai, jos vadovui, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, daryti jokio politinio, ekonominio, psichologinio, socialinio spaudimo ar kitokio neteisėto poveikio. Kišimasis į Inspekcijos veiklą užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę“;

10.1.2. *11 straipsnis* – „1. Inspekcija atlieka Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis. 2. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija taip pat atlieka šias funkcijas: 1) teikia duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams konsultacijas dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, taip pat rengia metodines rekomendacijas dėl asmens duomenų apsaugos ir jas viešai skelbia savo interneto svetainėje; [...]“;

10.1.3. *17 straipsnis* – „1. Tikrinamas asmuo, kai Inspekcija savo iniciatyva atlieka tyrimą ir (ar) patikrinimą, pareiškėjas ir skundžiamas asmuo, kai priežiūros institucija nagrinėja skundą, taip pat administracinės baudos skyrimo procedūros metu pažeidimo padarymu įtariamas asmuo turi Reglamente (ES) 2016/679 ir šiame įstatyme nurodytas teises ir pareigas. 2. Tikrinamas asmuo, pareiškėjas, skundžiamas asmuo ir pažeidimo padarymu įtariamas asmuo taip pat turi teisę: 1) gauti paaiškinimus apie tyrimo ir (ar) patikrinimo arba skundo nagrinėjimo dalyką ir pagrindą; 2) savo iniciatyva pateikti papildomus paaiškinimus ir (ar) informaciją, susijusią su tyrimo ir (ar) patikrinimo atlikimu arba skundo nagrinėjimu; 3) apskusti priežiūros institucijos veiksmus ar neveikimą; 4) susipažinti su tyrimo ir (ar) patikrinimo atlikimo, skundo nagrinėjimo ir administracinės baudos skyrimo medžiaga, išskyrus valstybės, tarnybos, profesinę, komercinę ar kitą įstatymų saugomą paslaptį sudarančią informaciją. [...]“;

10.1.4. *31 straipsnis* – „1. Priežiūros institucija, baigusi skundo ar jo dalies nagrinėjimą, motyvuotai nusprendžia: [...] 1) pripažinti skundą ar jo dalį pagrįsta; 2) atmesti skundą ar jo dalį. [...]. 5. Priežiūros institucijos sprendimas gali būti skundžiamas teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

10.2. *Viešojo administravimo įstatymo (VAĮ) 3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų [...] veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

11. Kiti teisės aktai

11.1. *Vyriausybės 2001-09-25 nutarimu Nr. 1156 (Vyriausybės 2011-08-24 nutarimo Nr. 987 redakcija) patvirtintų Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nuostatų* (Nuostatai) *11 punkte* reglamentuota: „[...] Inspekcija: [...] 11.2. nagrinėja asmenų prašymus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka; [...]“

11.2. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių* (Taisyklės) *35 punkte* nustatyta: „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...]; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.“

11.3. *Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2019-03-08 įsakyme Nr. IT-34 (1.12.E) ir juo patvirtintame Konsultavimo Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje tvarkos apraše* (Aprašas) nurodyta:

11.3.1. „Vadovaudamasis 2016-04-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) 57 straipsniu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo 40 straipsniu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 36¹ straipsnio 2 dalies 1 punktu, 36³ straipsnio 1 ir 2 dalimis, tvirtinu Aprašą [...]“

11.3.2. „1. Aprašas nustato su asmens duomenų ir privatumo apsauga susijusių konsultacijų rengimo, teikimo duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams, išskyrus visuomenės informavimo priemonių atstovus, tvarką Inspekcijoje.“

11.3.3. „2. Aprašas nesusijęs su asmenų skundų ir prašymų registravimu, nagrinėjimu ir atsakymų rengimu pagal VAĮ, išskyrus šio įstatymo 36³ straipsnį, ir TGĮ nuostatas. Aprašo tikslas – nustatyti konsultacijų rengimo, teikimo duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams, išskyrus visuomenės informavimo priemonių atstovus, tvarką, siekiant užtikrinti tinkamą ir vienodą teisės aktų nuostatų, susijusių su asmens duomenų ir privatumo apsauga, taikymo aiškinimą pagal Inspekcijos kompetenciją.“

***Skundo tyrimui reikšminga Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo
ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo
praktika***

12. *Konstitucinio Teismo 2008-01-22 nutarimas* – „Visuotinai pripažįstama, kad skaidrumas, kaip viešosios valdžios institucijų ir pareigūnų veiklos principas, suponuoja [...] sprendimus priimančių pareigūnų atsakomybę už tuos sprendimus, taip pat tai, kad priimami sprendimai turi būti pagrįsti, aiškūs, kad juos, iškilus reikalui, būtų galima racionaliai motyvuoti; kiti asmenys turi turėti galimybę tuos sprendimus nustatytą tvarka ginčyti; [...] valstybės tarnybos skaidrumas yra būtina prielaida, neįsigalėti korupcijai, protekcionizmui, vienu asmenų diskriminavimui ir privilegijų teikimui kitiems, užkirsti kelią piktnaudžiavimams valdžia, taigi ir būtina prielaida žmonėms pasitikėti viešosios valdžios institucijomis ir apskritai valstybe. [...]“

13. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) praktika:*

13.1. *2016-02-22 nutartis 2016-02-22 administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016:*

„[...] atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis VAĮ nuostatų. [...]“;

13.2. *2014-05-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014* – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokiu būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAĮ, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...]“

Tyrimo išvados

14. Apibendrinus Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes (pažymos 2 ir 3 paragrafai),

konstatuotina, kad jis Seimo kontrolieriui skundžiasi tuo, jog Inspekcija netinkamai, ne pagal turinį, išnagrinėjo jo Prašymą.

15. Apibendrinus šiam tyrimui aktualų teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką (pažymos 9–13 paragrafai), pažymėtina, kad vadovaujantis:

15.1. BDAR (pažymos 9.1 punktas), ADTAĮ (pažymos 10.1 punktas), Nuostatais (pažymos 11.1 punktas), Aprašu (pažymos 11.3 punktas) –

15.1.1. Inspekcija Pareiškėjo, kaip duomenų subjekto, prašymu turėtų suteikti informaciją apie naudojimąsi BDAR nustatytais jo teisėmis, tačiau, manytina, kad nagrinėjamu atveju BDAR 57 straipsnio 1 dalies e punkto reikalavimai netaikytini, nes Pareiškėjas siekė gauti atsakymus į klausimus, susijusius su priimtu Sprendimu, o ne gauti informaciją apie naudojimąsi BDAR numatytais jo, kaip duomenų subjekto, teisėmis;

15.1.2. Inspekcijos Sprendimas (taigi, ir jo metu vertintos / nevertintos, vertintinos aplinkybės, Sprendimo priėmimo motyvai ir panašios aplinkybės, susijusios su Pareiškėjo klausimais, pateiktais Prašyme) gali būti skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

15.1.3. Inspekcija nagrinėja asmenų skundus, prašymus ADTAĮ, Nuostatuose, VAĮ ir Taisyklėse nustatyta tvarka, savo veiklą grįsdama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo principais;

15.1.4. Inspekcija konsultavimo funkciją vykdo Apraše nustatyta tvarka, t. y., šiuo atveju konsultavimo funkcija nėra susijusi su Prašymo nagrinėjimu Inspekcijoje ir Atsakymo rengimu pagal VAĮ;

15.1.4. Pareiškėjas turi teisę gauti paaiškinimus apie skundo nagrinėjimo dalyką, pagrindą ir pan. tuo metu, kai Inspekcija nagrinėja jo skundą, o ne jai priėmus Sprendimą;

15.2. VAĮ (pažymos 10.2 punktas) ir Taisyklėmis (pažymos 11.2 punktas) – Pareiškėjo Prašymą Inspekcija turėjo išnagrinėti pagal išsamumo principo reikalavimus, atsižvelgdama į Prašymo turinį (atsakydama aiškiai ir argumentuotai, nurodydama visas Prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama Prašymo turinį), bei pateikti Pareiškėjui Atsakymą;

15.3. teismų praktika (pažymos 12–13 paragrafai):

15.3.1. Inspekcijos priimami sprendimai turi būti pagrįsti, aiškūs, kad juos, iškilus reikalui, būtų galima racionaliai motyvuoti ir, prireikus, ginčyti teisme;

15.3.2. Inspekcija, gavusi informaciją apie galimus ADTAĮ ir kitų teisės aktų reikalavimų pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti teisės aktų nustatyta būdu, tačiau Inspekcija neprivalo veikti taip, kaip to prašo Pareiškėjas;

15.3.3. tuo atveju, jeigu Inspekcija savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė Pareiškėjui tinkamą Atsakymą, tačiau Pareiškėjo netenkina Atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, tai nėra pagrindas pripažinti, jog pats Atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis VAĮ nuostatų.

16. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad **nagrinėjamu atveju Inspekcija:**

16.1. priėmusi Sprendimą pagrįstai konstatavo, kad:

16.1.1. jis, prireikus, turi būti skundžiamas teismui (pažymos 4.2.1 papunktis ir 8.2 punktas);

16.1.2. Prašyme nurodytos aplinkybės ir klausimai yra susiję su Sprendimu („Pareiškėjas klausimų forma ginčijo Sprendimą“; 4.2.1 papunktis ir pažymos 8.2 punktas), todėl, Pareiškėjui juos pateikus po to, kai buvo priimtas Sprendimas („Prašymas pateiktas jau pabaigus skundo nagrinėjimo procedūrą“; pažymos 8.5 punktas), Inspekcija neprivalo į juos atsakyti (jie nagrinėtini teisme, pvz., ginčijant Sprendimą);

16.2. tinkamai, pagal kompetenciją, laikydamasi VAĮ ir Taisyklėse nustatytos tvarkos, išnagrinėjo Pareiškėjo Prašymą, pateikė jam Atsakymą pagal Prašymo turinį (pažymos 4.2 punktas),

informavo apie tai, kad Sprendimas bus skundžiamas teismui, šio tyrimo metu pateikė papildomus motyvuotus paaiškinimus dėl Atsakymo turinio pagrįstumo (pažymos 8 paragrafas).

17. Apibendrinus pirmiau padarytas išvadas konstatuotina, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Pareiškėjo skundas dėl Inspekcijos pareigūnų veiklos (neveikimo) atmestinas.

18. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia Pareiškėjo dėmesį į tai, kad:

18.1. Inspekcija neprivalo visais atvejais veikti taip, kaip to prašo Pareiškėjas (pvz., atsakyti į jo nurodytus klausimus, susijusius su Sprendimu, jeigu teisės aktai nustato kitaip; pažymos 15.3.2 ir 15.3.3 papunkčiai);

18.2. šiuo atveju pateikiama išvada neturi atitikti ankstesnėje Pažymoje pateiktos išvados dėl Inspekcijos pareigūnų veiklos (pažymos 2 ir 5 paragrafai), nes abiem atvejais vertinamos skirtingos Pareiškėjo prašymų nagrinėjimo / nenagrinėjimo aplinkybės (pvz., Pažymoje buvo vertinamas atvejis, kai Inspekcija atsisakė nagrinėti Pareiškėjo prašymą kaip nepriklausantį jos kompetencijai, o šiuo atveju – Pareiškėjo Prašymas buvo išnagrinėtas ir pateiktas Atsakymas). Be to, Inspekcijai Prašymą išnagrinėjus pagal jo turinį, šio tyrimo metu pateikus papildomus paaiškinimus dėl Rekomendacijos nagrinėjimo rezultatų (pažymos 8.7 punktą), laikytina, kad Rekomendacija yra vykdoma tinkamai.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

19. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas